

BEVAR' OSS VEL!

FORTIDSMINNEFORENINGEN

2-2000

TEMA: KOMMUNIKASJON

REGIONBLAD FOR BUSKERUD, TELEMAR, VESTFOLD, ØSTFOLD

Vestfold

GJESTFRITT I NEVLUNGHAVN?

Av Ragnar Kristensen

Sommeren år 2000. Gjestgiveriet ligger fremdeles som en fondvegg vendt mot havnen. Nevlunghavns adkomst!

Ytterst på Brunlanes i Larvik kommune finnes en gammel og pittoresk fisker og loshavn med trange gater som bukker seg mellom store knauser og hvitmalte gamle hus. Ned mot en inne-lukket havn vider torget ferdsselsåren ut mot sjø og båter. Torget er omkranset av fiskemottak, en gammel rekefabrikkbygning samt to gamle gjestgiverier. Det ene er i dag bolighus, det andre står tomt og vitner om nylig avsluttet gjestgiverivirkosomhet. Tomheten er påfallende ettersom bygningen inntar rådhusets plass på torget. Utstyrt med Nevlunghavnsk nøktern småstedbeskjedenhet er den plassert som et italiensk palazzo som torgets fondvegg. Stor

enkel nyklassisistisk fasade anno 1930. Innvendig gjemmer det på tidlig 1800-talls fiskerhus, senere sveitserhus samt dagens åpenbare reminisens av 1930-årenes ferie og pensjonatkultur.

Nevlunghavn var mellomkrigstidens jetset og bohemhavn. Her vanket mange av våre store kunstnere og berømte personligheter. Herman Wildenvey er bare en av dem. De to gjestgiveriene konkurrerte om sommergjestenes gunst, noe som drev det mondene klima opp til de store høyder. Charleston og ragtime var velkjente rytmer i Nevlunghavn. Lensmannen ringte alltid før han kom for å kontrollere skjenkeforbudet!

Det var på verandaen til Nevlunghavns gjestgiveri under en belivet olsok-aften, at Wildenvey ble presset til å improvisere en prolog til festen.

Det glitrende selskapslivet ligger nå i dvale, den enkle veranda-bekledd fasaden med halvvalmet tak står tom forlatt.

En investor har kjøpt bygningen og ønsker å rive for å oppføre en pastisj av en sveitserbygning inneholdende luksuserieileigheter til skyhøy kvadratmeterpris. Og fylkeskommunen applauderer. Etter først å ha motsatt seg rivning snur man trill rundt etter noen klapp på skulderen og en takstrappert som kunne illustrere ethvert verneverdig hus modent for rehabilitering. Bygningen har en setning på ti centimeter og næringsmiddelkontrollen vil ikke godkjenne kjøkkendrift uten store påkostninger skriver fylkeskommunenes saksbehandler. Dessuten er den påbygget! Da hjelper det åpenbart ikke at bygningen inngår i et spesialområde for bevaring, merket ut som bygning med miljøverdi.

Nok en gang ser vi at de regionale kulturvernmyndighetene i Vestfold svikter sin oppgave. Man er fornøyd med pastisjer, uten sjenerende skjevheter og upraktiske planløsninger. Det ekte, værslitte og problematiske erkjenner man ikke verdien av. Det historiske gis ingen egenverdi. Det er på høy tid at Vestfolds kulturminnemyndigheter finleser lov- og ide-grunnlaget de skal forvalte og tar til seg innholdet i norsk kulturminnevern slik det er lovfestet i kulturminneloven: *"Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som*

del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og res-sursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressurs-er som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet. Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til."

Tomt og øde. Aldri mer en øl på verandaen? Forfallet setter inn.

Gammelt bilde fra tidligere sommerliv rundt gjestgiveriet forteller om en annen tid. Gjestgiveriet hadde ikke skjenkerett for alkohol, og lensmann Irgens var ute én gang hver sommer, og påså at forbudet ble overholdt. Han ringte alltid før han kom!

Som ikke fornybare ressurser er de bevaringsverdige kulturminnene byggestener i vår selvforståelse og kan ikke lages nye. Størstedelen av kulturminnene er av lokal betydning. Til sammen skaper de en verdensomspennende vev av variasjon og egenart. Det er lokalsamfunnets ansvar å ta vare på det lokale. Staten har kulturminneloven til beskyttelse av den nasjonale hukommelsen. Kommunene har plan og bygningsloven for å beskytte sin egen historie. Og det er lokalpolitikernes ansvar å se til at dette gjøres. Fylkesmyndighetene har ansvar for å forvalte den statlige og regionale kulturminnepolitikken i sitt fylke. Vi som bor og ferdes

opplever stedets egenart som ankerfeste for vår historiske identitet. Vi føler oss fattigere for hver forsvunnet gammel bygning Det lille som er tilbake blir livsgivende kapital fordi det er så forsvinnende lite igjen. Kulturminnekapitalens verdi bare øker med tidens erosjon.

Gjestgiveriet i Nevluhavn har verdi fordi det er autentisk, folkelig ombygget - ekte historie ned til tidlig 1800-tall. Et nybygg kan vi ikke peke på og si: Her vanket Wildenvey! Sett i stand fasaden, men riv ikke veggene som ga dikteren ly og bærer på 200-årig historie. Nasjonen har muligens råd til å miste gjestgiveriet, det har ikke

Nevlunghavn! Nå må det kjempes for det alminnelige lokale ansvaret for egen historie. Det er ille med bevaringspolitiske verstingkommuner som Larvik – men dobbelt ille er det når den myndighet som skal forvalte et viktig statlig ansvar og se kommunene i kortene, gang på gang lar være å gjøre jobben sin.

Vestfold fylkeskommunes kulturminneavdeling bør avklare om den skal drive kulturminnevern eller tilordne seg f.eks. næringsmiddelkontrollen? Dessverre kan ikke Riksantikvaren gripe inn i hver sak hvor de regionale myndighetene svikter. Tomrommet som oppstår må igjen og igjen fylles av Fortidsminneforeningen!

Norges badestrand

Sommerens lekeplass
for alle aldre

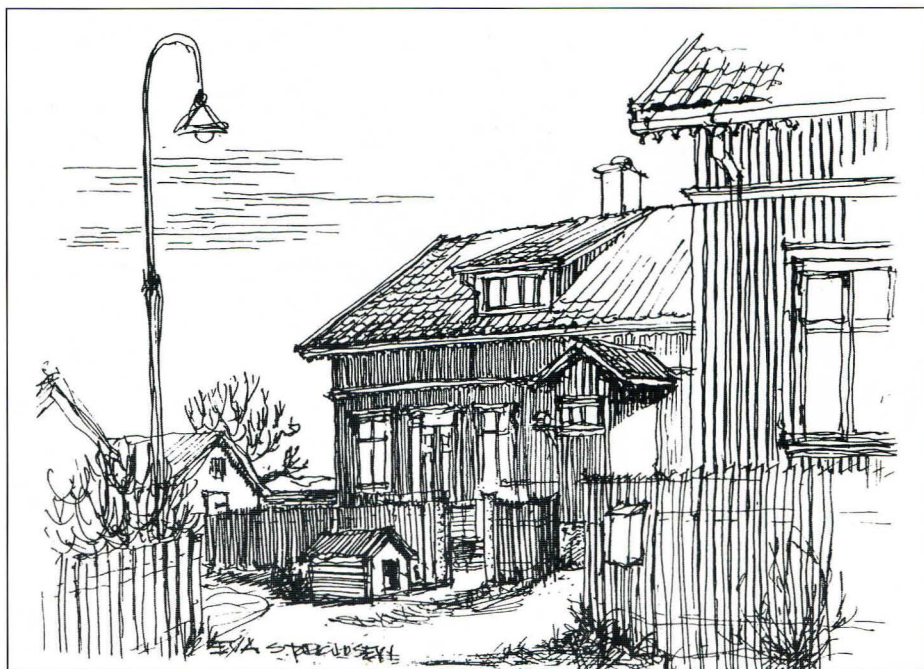

Nevlungen Gjestgiveri

Dir.: B. Larsen – A. Hjeltnes

Oslokontor: Øvre Vollgate 8 II – Telefon 25768

Annonse fra de glade 30-årene

De små overraskende detaljer som selvgrodde påbygg, fuglebrett, hundehus, postkasse på gjerdet etc. er verdifulle deler i bomiljøet.

FORTIDSMINNEFORENINGEN

Foreningen til norske Fortidsminnesmerkers Bevaring
VESTFOLD AVDELING

Vestfold fylkeskommune
Sentraladministrasjonen, att. Fylkesdirektør Kausland
Svend Foynsgate 9
3126 Tønsberg

Tønsberg 22.5.00

Vedr. Gjestgiveriet i Nevlunghavn, Larvik kommune. Rivesøknad.

Fortidsminneforeningen registrerer med undring Østlandspostens oppslag den 13 mai 2000 der det på førstesiden fremgår at fylkeskommunens saksbehandler i møte med Larvik kommune har åpnet for rivning av det gamle gjestgiveriet i Nevlunghavn. En bygning med røtter i tidlig 1800-tall, stedets midtpunkt frem til i dag med en betydningsfull beliggenhet og kulturhistorisk interessant. Bygningen er markert med status miljøverdi på gjeldende regulering til spesialområde for bevaring. Vi registrerer at Vestfold fylkeskommune den 24.03.00 motsatte seg rivning av den gamle hovedbygningen. Det er siden ikke fremkommet momenter som tilsier annen vurdering av verneverdien. Fortidsminneforeningen ber Fylkeskommunen avklare sin holdning til rivning i vedtaks form. Vi ber om rask svar.

Med hilsen

Eva Schaulund Torkildsen
Eva Schaulund Torkildsen
leder

Kopi:
Riksantikvaren
Larvik kommune
Fortidsminneforeningen, hovedavdelingen
Østlandsposten
Aftenposten

Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg
Bankgiro 2480 30.2690

Hva hjelper det med en verneplan når viktige bygninger blir dømt til riving på grunn av naturlige råteskader som ethvert gammelt hus ved kysten blir utsatt for?

VESTFOLD FYLKESKOMMUNE

Sentralledelsen

1 av 1

Saksbehandler:
Helge Wassend, Forvaltningsavdelingen
Itemalnummer/e-post:
33344088/Helge Wassend/VFK

Vår dato:
31.05.2000
Deres dato:
22.05.2000

Vår ref.:
1998/000873
Deres referanse:

Fortidsminneforeningen - Vestfold avdeling

Farmannsv 30
3100 TØNSBERG

GJESTEGIVERIET I NEVLUNGHAVN - LARVIK, RIVESØKNAD

Det vises til Deres brev angående ovennevnte hvor fylkeskommunen har følgende oppklarende opplysninger å gi i saken.

Forut for møte med Larvik kommune var det fremlagt en tilstandsrapport på bygningen. Denne konkluderte med at bygningens fundamenter, spesielt under den gamle delen, er dårlige, det er store setninger i bygget og etasjeskillet mellom 1 etasje og kjeller. Det er i tillegg konstatert til dels stor råteskader i kjeller. Det fremgår også av samme rapport at bygningens tekniske anlegg, VVS og EL, i sin helhet må skiftes/fornyes. Ellers må bygningen i sin helhet ombygges for å tilfredsstille de krav myndighetene setter til sikkerhet, brann og lyd for å drive pensjonatvirksomheten videre. Næringsmiddeltilsynet tillater ikke videre drift av gjestgiveriet uten at ovennevnte tiltak er realisert.

Sett i lys av tilstandsrapporten samt at bygningen inngår i reguleringsplanen som "bygninger med miljøverdi" ikke "spesielt verneverdig bebyggelse" er det gjort en ny vurdering i saken hvor fylkeskommunen har konkludert med at de ikke vil motsette seg en eventuell rivesøknad. Det er imidlertid Larvik kommune som behandler søknaden og fatter vedtak. Fra fylkeskommunen er det imidlertid satt som betingelse at det oppføres en ny bygning som tilpasses strøkets karakter. Det understrekes også at det i reguleringsbestemmelsene er satt strenge krav til at bygninger skal tilpasses tiliggende områder.

Med vennlig hilsen

Anne Cathrin Sverdrup

Anne C. Sverdrup
avdelingsjef

Helge Wassend

Helge Wassend
spesialkonsulent

Kopi til:
Riksantikvaren, Larvik kommune

Postadresse Vestfold fylkeskommune Svend Foynsgt. 9 3126 TØNSBERG
E-postadresse firmapost@vestfold-f.kommune.no
Telefon 33 34 40 00
Telefaks 33 31 59 05
Bankkonto 7059 06 49260 Organisasjonsnr. 944025391

Det enkle bygningsmiljø er Nevlunghavns styrke og gir trivsel. Med dagens press om større, flottere og mer "påpyntete" bygninger, er det enkle i faaresonen.